

“Avem nevoie de 50.000 de persoane calificate pentru lucrările de reabilitare termică”

Interviu cu dr. ing. Horia Petran,
coordonatorul proiectului BUILD UP Skills Qualishell

Schemă națională de calificare a forței de muncă în vederea derulării proiectelor de anvelopare a clădirilor eficiente energetic

Țara noastră are mare nevoie de personal calificat pentru realizarea clădirilor performante din punct de vedere energetic, potrivit dr. ing. Horia Petran. În cadrul unui interviu, domnia sa ne-a precizat că un scenariu optimist în acest sens vizează un necesar de circa 50.000 de persoane calificate pentru proiectele de reabilitare termică și construirea de clădiri noi la standarde de performanță energetică actuale și previzionate până în 2020.

În vederea soluționării acestei probleme, a fost lansată o schemă națională de calificare a forței de muncă pentru execuția lucrărilor de anvelopare a clădirilor eficiente energetic. Aceasta va permite creșterea calității lucrărilor de construcții, după cum ne-a spus domnul Petran, coordonatorul proiectului BUILD UP Skills Qualishell.

Reporter: În ce constă proiectul pe care îl coordonați?

Horia Petran: Proiectul BUILD UP Skills QualiShell se derulează în cadrul Pilonului II al acțiunii BUILD UP Skills, parte a Programului Energie Inteligentă Europa al Uniunii Europene, ca o continuare firească a proiectului BUILD UP Skills România (ROBUST) și are ca obiectiv principal dezvoltarea la nivel național și crearea condițiilor de implementare pe scară largă și pe un orizont de timp cât mai lung a unei scheme de calificare cu două componente, dedicate calificării montatorilor de sisteme termoizolante de anvelopă (ocupație recent introdusă în Clasificarea Ocupațiilor din România) și, respectiv, a montatorilor de sisteme de tâmplărie termoizolantă (ocupație revizuită). Această schemă va fi finalizată și livrată în luna mai 2015

și va facilita creșterea calității lucrărilor de anvelopare a clădirilor în România, sprijinind atingerea obiectivelor de politică energetică durabilă stabilite pentru anul 2020.

Unul dintre obiectivele proiectului îl reprezintă elaborarea de mecanisme eficiente pentru asigurarea implementării schemelor de calificare pe scară largă și pe o perioadă îndelungată de timp, prin utilizarea rețelelor existente, evaluarea competențelor dobândite în context informal sau non-formal și prin promovarea de parteneriate între sistemul educațional și sectorul construcțiilor.

În cadrul proiectului vor fi definite mecanisme și măsuri pentru dezvoltarea de parteneriate pe termen lung, între trei tipuri de actori: școli profesionale și furnizori de servicii de formare; constructori/antreprenori și producători/furni-

zori de tehnologii/materiale de construcții, cu implicarea tuturor părților pentru consolidarea parteneriatelor profitabile.

Pe baza mecanismelor identificate și a consultărilor cu părțile interesate relevante în cadrul panelurilor de consultare locală și atelierele de lucru naționale/regionale organizate în cadrul proiectului, va fi elaborat un ghid cu instrumente practice pentru implementarea unui parteneriat între sectorul formării profesionale continue (FPC) și piața de construcții.

Proiectul livrează instrumentele pentru calificare, inclusiv programul de curs, iar calificarea efectivă va fi făcută ulterior, de către piața furnizorilor de formare profesională în Sistemul Na-

țional al Calificărilor. Furnizorii de cursuri de formare profesională vor putea adăuga în portofoliul lor noi specializări autorizate de Autoritatea Națională pentru Calificări.

Reporter: Care este segmentul persoanelor vizate de acest proiect?

Horia Petran: Proiectul se adresează unui grup țintă format din forța de muncă din sectorul construcțiilor (angajați), antreprenorii (angajatori/companii de construcții), clienții/investitorii (beneficiarul final), furnizorii de cursuri de formare profesională continuă, autoritățile publice, producătorii/furnizorii de tehnologii/materiale pentru construcții, unitățile de învățământ profesional și tehnic etc.

511.180

euro - bugetul proiectului, din care 75% reprezintă finanțare din partea Uniunii Europene, iar restul de 25% reprezintă contribuție proprie a echipei.

Reporter: Ce criterii trebuie să îndeplinească aceștia?

Horia Petran: Nu sunt prevăzute criterii specifice pe care grupul țintă să le îndeplinească. Proiectul BUILD UP Skills QualiShell își propune să contribuie la dezvoltarea sistemului de calificare, a sectorului construcțiilor și a pieței de formare profesională astfel încât să se creeze cadrul corect pentru realizarea de clădiri cu performanță energetică foarte ridicată, pregătind, astfel, implementarea clădirilor cu consum de energie aproape egal cu zero în România. Acest lucru implică schimbarea mentalității actuale a actorilor cheie din sectoarele relevante (atât reprezentanți ai autorităților publice, cât și reprezentanți ai sectorului privat) și dezvoltarea de instrumente eficiente pentru calificarea forței de muncă în construcții. În acest sens, prin Platforma Națională pentru Calificare, în cadrul proiectului se realizează un proces dinamic de consultare cu toți factorii interesați, care să permită identificarea barierelelor cu privire la calificarea forței de muncă în construcții în vederea dezvoltării de soluții corecte și validate pentru o piață a clădirilor performante energetic în concordanță cu cerințele Uniunii Europene.

Reporter: Ce costuri presupune acest demers?

Horia Petran: Bugetul proiectului este de 511.180 euro, din care 75% reprezintă finanțare din partea Uniunii Europene, iar restul de 25% reprezintă contribuție proprie a echipei.

Reporter: Pe ce perioadă se va desfășura proiectul?

Horia Petran: Demersul nostru a fost demarat începând cu luna octombrie 2013 și se desfășoară pe o perioadă de 20 de luni, respectiv octombrie 2013 - mai 2015.

Reporter: Vor fi desfășurate cursuri pilot în cadrul acestui proiect?

Horia Petran: Cele două cursuri pilot (pentru montatorii de sisteme termoizolante de anvelopă și pentru montatorii de sisteme de tâmplărie termoizolantă) se vor derula începând cu luna octombrie a acestui an, cu grupe de apro-

ximativ 20 de participanți și pe durata acestora vor fi testate materialele și instrumentele de formare elaborate în cadrul proiectului. Rezultatele derulării cursurilor pilot vor contribui la identificarea eventualelor îmbunătățiri pentru a se putea implementa la cel mai înalt nivel schema de calificare dezvoltată în cadrul proiectului.

Reporter: Ce feedback așteptați în urma derulării acestui proiect?

Horia Petran: În urma derulării proiectului, sperăm că piața formării profesionale (furnizorii de cursuri) să adăuge în portofoliul propriu noile specializări și să înceapă cursurile de calificare. Asta înseamnă că piața formării profesionale va trebui să funcționeze eficient, iar pentru acest lucru sunt necesare câteva schimbări esențiale. Trebuie să ne dorim calitate, trebuie să avem cerințe minime de performanță atunci când facem investiții în

creșterea performanței energetice din fonduri publice și trebuie să generăm o schimbare de mentalitate atât în rândul angajatorului - care trebuie să înțeleagă că pentru a crește calitatea serviciilor oferite trebuie să investească în calificarea forței de muncă -, cât și în rândul lucrătorului care are posibilitatea să se califice și să rămână să construiască în România. Un alt aspect esențial este reconsiderarea meseriilor din sectorul construcții și restabilirea imaginii lor pozitive în societate.

Ca un impact cuantificabil al proiectului, ne dorim ca până în 2020 să fie calificate aproximativ 26.000 de persoane pentru a combate decalajul existent al forței de muncă calificate.

Ocupațiile alese pentru a fi încadrate în această etapă a proiectului au fost evidențiate ca având cel mai mare decalaj între necesarul forței calificate de muncă pentru execuția lucrărilor de anvelopare a clădirilor eficiente energetic și

numărul muncitorilor calificați existenți. Necesarul de forță de muncă estimat (2012) în sectorul construcțiilor pentru orizontul de timp 2020 a fost de circa 152.000 de lucrători (scenariul ambițios), din care necesarul de calificare pentru ocupația de izolator este de 49.700 de lucrători, iar pentru cea de asamblator-montator tâmplărie de 4.700 de lucrători (ambele în scenariul optimist/ambitios).

Reporter: Câte persoane sunt vizate în cadrul proiectului?

Horia Petran: Cele două scheme de calificare se adresează unei mase mari, însă ținta până în 2020 este de 26.000 de persoane calificate. Cursurile pilot derulate în cadrul proiectului vizează, în total, în jur de 40 de participanți.

Cursurile sunt structurate modular în concordanță cu competențele definite prin standardele ocupaționale relevante, astfel încât să se asigure flexibilitatea în implementarea programului de formare și accesul lucrătorilor parțial calificați (meserii înrudite sau cu competențe dobândite în context non-formal sau informal) în raport cu paleta de competențe aferente unei ocupații.

Reporter: Ce domenii sunt vizate?

Horia Petran: Proiectul vizează sectorul construcțiilor în general, cu focalizare pe creșterea performanțelor energetice ale clădirilor (noi și existente supuse reabilitării) și pe formarea profesională continuă a forței de muncă din șantier.

Reporter: Cursurile vor fi avizate de autoritățile din domeniul educațional?

Horia Petran: Noile specializări dezvoltate în cadrul proiectului vor fi autorizate de Autoritatea Națională pentru Calificări, astfel încât furnizorii de cursuri de formare profesională le vor putea adăuga fără probleme în portofoliul propriu.

Ideea proiectului QualiShell a apărut în urma analizei efectuate în cadrul proiectului BUILD UP Skills România (ROBUST) (Analiza Status Quo publicată în luna august 2012), care a evidențiat o serie de ocupații cu relevanță maximă pentru eficiența energetică în clădiri, precum electrician în construcții, instalator în construcții,

"Necesarul de forță de muncă estimat (2012) în sectorul construcțiilor pentru orizontul de timp 2020 a fost de circa 152.000 de lucrători (scenariul ambițios)".

izolator, montator sisteme de tâmplărie, care necesită o completare semnificativă a competențelor existente sau definirea de competențe, fiind necesară chiar dezvoltarea de calificări noi. Dintre acestea, cele două ocupații abordate în cadrul proiectului QualiShell au fost evidențiate ca având cel mai mare decalaj între necesarul forței calificate de muncă pentru execuția lucrărilor de anvelopare a clădirilor eficiente energetic și numărul muncitorilor calificați existenți.

Tot în cadrul proiectului ROBUST a fost elaborată Foaia de Parcurș pentru Calificarea Forței de Muncă din Domeniul Construcțiilor pentru îndeplinirea obiectivelor 2020. În cadrul proiectului QualiShell este implementat unul dintre obiectivele foii de parcurs, și anume dezvoltarea de scheme naționale de calificare pentru realizarea clădirilor cu performanță energetică ridicată.

Reporter: Care sunt necesitățile domeniului, din punct de vedere al forței de muncă?

Horia Petran: O mare parte dintre companiile de construcții preferă să lucreze cu forță de muncă necalificată, invocând diferite mo-

tive pentru neimplicarea acestora în programe de formare profesională, precum restricții legate de costuri, de timp și plecarea muncitorilor calificați către alte companii.

Avem mare nevoie de oameni calificați pentru a putea realiza clădiri performante din punct de vedere energetic: un scenariu optimist (ambitios) estimează un necesar de circa 50.000 de persoane calificate pentru proiectele de reabilitare termică și construirea de clădiri noi la standarde de performanță energetică actuale și previzionate până în 2020, pe cele două ocupații.

Este necesară realizarea unei schimbări a atitudinii angajatorului și a angajatului pentru a putea fi creat cadrul corect de execuție a lucrărilor de calitate în clădiri performante energetic. Angajatorii, care, în prezent, sunt influențați de teama de a pierde angajații bine instruiți în care au investit resurse financiare și de timp (adesea se întreabă „Dacă îi calific și pleacă?”) încep să își pună problema realizării de clădiri cu performanță energetică ridicată (la care exigențele de calitate sunt foarte ridicate) utilizând personal necali-

ficat corespunzător („Dacă nu îi calific și rămân?”). Presiunea pe care ar putea să o facă angajații calificați în sensul creșterii în mod nejustificat și necorelat cu performanța dovedită la locul de muncă a nivelului salarial ar trebui abordată prin cuantificarea creșterii eficienței și implicit a productivității lucrărilor executate. Pe de altă parte, angajații trebuie să înțeleagă faptul că obținerea unei calificări (prin urmarea unui program finalizat cu certificat de calificare) este esențială atât în interes propriu, cât și pentru a contribui la creșterea calității lucrărilor de construcții. Urmarea unui program de calificare implică și generarea unei atitudini de autocontrol în execuția lucrărilor care sunt în responsabilitatea unui montator de sisteme de anvelopă la realizarea sau reabilitarea unei clădiri performante energetic, cu implicații favorabile asupra întregului proces de asigurare a calității în construcții.

Reporter: Ce alte lipsuri mai are sectorul de profil?

Horia Petran: Un aspect esențial în acest sens îl reprezintă lipsa cerințelor de calitate în ceea ce privește lucrările de construcții, iar o soluție ar fi introducerea, în caietele de sarcini, pentru realizarea lucrărilor de reabilitare termică a clădirilor, a obligativității firmelor de construcții de a utiliza

personal calificat. O altă soluție pentru asigurarea calității în construcții poate fi introducerea criteriilor specifice de calitate în ghidurile aferente programelor operaționale pentru perioada 2014-2020. Până la generalizarea obligativității utilizării exclusiv a personalului calificat la execuția lucrărilor de construcții la realizarea de clădiri performante energetice din fonduri publice, este foarte importantă recunoașterea companiilor de construcții care au investit în calificarea personalului propriu (și în general în calitate), acest lucru putând fi realizat prin acordarea de punctaje suplimentare firmelor cu forța de muncă certificată care participă la licitații publice de lucrări.

Alte lipsuri sunt legate de sursele de finanțare pentru calificarea forței de muncă și neimplicarea beneficiarilor lucrărilor de construcții în definirea clară a cerințelor de calitate a execuției și în verificarea îndeplinirii acestora.